LIJST VAN MARIENE MOLLUSKEN UIT HET NOORDELIJK GEDEELTE VAN DE RODE ZEE, IV

door Henk K. Mienis.

De molluskenfauna van de Rode Zee inclusief de Golf van Eilat en de Golf van Suez, is nog verre van voldoende onderzocht. Een uitzondering maken enkele groepen gastropoden zoals de Littorinidae, Strombidae en Cypraeidae, en de Cephalopoda. In deze vierde bijdrage willen we daaron even stil blijven staan bij de inktvissen uit het noordelijk gedeelte van de Rode Zee, die vooral door de werken van Adam (1959, 1960 en 1973) en Rees & Stuckey (1952) goed bekend zijn. Het door bovengenoemde schrijvers bestudeerde materiaal werd bijna geheel tijdens enkele wetenschappelijke expedities verzameld, zodat niet uitgesloten mag worden dat de cephalopodenfauna nog veel rijker is. Geen gegevens zijn namelijk bekend van inktvisvangsten door de Israëlische Rode Zee-visserij. Vanwege rituele voorschriften is het nuttigen van inktvissen verboden voor bijna de gehele bevolking van Israël, zodat de inktvis door de vissers niet als een commerciëel object beschouwd wordt. Zij wordt dan ook niet ter markt gebracht. Desalniettemin zijn niet minder dan 16 soorten cephalopoden uit het Sinai-gedeelte van de Rode Zee bekend. Vooral de genera Sepia en Octopus, die elk door 5 soorten vertegenwoordigd zijn, hebben zich in de Golf van Eilat en de Golf van Suez goed kunnen ontwikkelen. Opvallend is nog het zeer grote aantal endemische soorten. Niet minder dan 8 soorten d.w.z. 50% van de tot nog toe waargenomen soorten, blijven in hun verspreiding beperkt tot de Rode Zee.

Cephalopoda - Decapoda

Familie Sepiidae

Genus Sepia Linnaeus, 1758

Sepia pharaonis Ehrenberg, 1831

Een Indo-Pacifische soort die zowel in de Golf van Eilat als die van Suez geregeld wordt aangetroffen. Zij is ook bekend van het Suez Kanaal, maar is nog niet doorgedrongen tot de Middellandse Zee.

Sepia prashadi Winckworth, 1936

Vangsten zijn bekend uit het gehele noordelijke gedeelte van de Rode Zee. Buiten de Rode Zee werden ook rugschilden gevonden

in de omgeving van Madras (India), Mauritius en Madagascar, terwijl levende dieren werden gevangen in de Golf van Oman. Deze soort blijft in zijn verspreiding dus klaarblijkelijk beperkt tot het westelijk deel van de Indische Oceaan.

Sepia gibba Ehrenberg, 1831

Een algemene soort waarvan de verspreiding echter beperkt blijft tot de Rode Zee.

Sepia dollfusi Adam, 1941

Een Rode Zee soort, die wel in de Golf van Suez en in het Suez Kanaal werd gevangen, maar die nog niet bekend is van localiteiten in de Golf van Eilat. Ook is zij nog niet doorgedrongen in de Middellandse Zee.

Sepia elongata Férussac & d'Orbigny, 1835-1848

Een minder algemene soort, die tot nog toe uitsluitend in de Rode Zee werd aangetroffen.

Familie Loliginidae

Genus Sepioteuthis Blainville, 1824

Sepioteuthis lessoniana Lesson, 1830

Een Indo-Pacifische soort, die tamelijk algemeen wordt aangetroffen in het noordelijk deel van de Rode Zee.

Sepioteuthis loliginiformis (Rüppell & Leuckart, 1828)

Een zeldzame Rode Zee soort waarvan tot nog toe één exemplaar gevangen werd in de Golf van Suez.

Genus Doryteuthis Naef, 1912

Doryteuthis arabica (Ehrenberg, 1831)

Een endemische soort die nog niet in de Golf van Eilat werd aangetroffen, echter wel in de Golf van Suez.

Familie Enoploteuthidae

Genus Abralia Gray, 1849

Abralia steindachneri Weindl, 1912

Een Rode Zee soort die overal tamelijk zeldzaam wordt aangetroffen.

Genus Enigmoteuthis Adam, 1973

Enigmoteuthis dubia (Adam, 1960)

Slechts bekend van Eilat (typelocaliteit) en Nuweiba, beide in de Golf van Eilat.

Familie Ommastrephidae

Genus Symplectoteuthis Pfeffer, 1900

Symplectoteuthis oualaniensis (Lesson, 1830)

Een Indo-Pacifische soort waarvan ook 2 exemplaren werden gevangen in de Golf van Eilat.

Cephalopoda - Octopoda

Familie Octopodidae

Genus Octopus Lamarck, 1798

Octopus aegina Gray, 1849

Een Indo-Pacifische soort, die ook in het noordelijk gedeelte van de Rode Zee voorkomt.

Octopus cyaneus Gray, 1849

Ook deze soort komt in de hele Indo-Pacifische Oceaan voor inclusief de Rode Zee met de Golf van Eilat en de Golf van Suez.

Octopus macropus Risso, 1826

Een cosmopolitische soort waarvan jonge exemplaren vrij geregeld bij Eilat gevangen worden. Ook bekend van de Golf van Suez.

Octopus horridus Férussac, 1826

Een soort uit de Indische Oceaan die ook in het noordelijk gedeelte van de Rode Zee voorkomt, inclusief het Suez Kanaal. Zij werd echter tot nog toe niet aangetroffen in de Middellandse Zee.

Octopus robsoni Adam, 1941

Een Rode Zee soort die nog niet in de Golf van Eilat werd aangetroffen. De typelocaliteit is echter de Golf van Suez.

Zoals reeds in de inleiding gezegd werd, komen in het noordelijk gedeelte van de Rode Zee 8 soorten voor waarvan de verspreiding beperkt blijft tot de Rode Zee. Deze endemische soorten zijn: Sepia gibba; Sepia dollfusi, Sepia elongata, Sepioteuthis loliginiformis, Doryteuthis arabica, Abralia steindachneri, Enigmoteuthis dubia en Octopus robsoni.

Opmerkelijk is dat Spirula spirula (Linnaeus, 1758) en soorten van het genus Argonauta nog niet bekend zijn uit dit deel van de Rode Zee. Meer zuidelijk komen zij wel voor.

Literatuur:

Adam, W., 1959. Les Céphalopodes de la Mer Rouge. Mission Dollfus en Egypte. Rés. Sci. (3) 28: 125-193, 9 plt.

Adam, W., 1960. Cephalopoda from the Gulf of Aqaba. Bull. Sea Fish. Res. Sta. Haifa, 26: 1-26, 1 plt.

Adam, W., 1973. Cephalopoda from the Red Sea. Bull. Sea Fish. Res. Sta. Haifa, 60: 9-47.

Rees, W.J., & A. Stuckey, 1952. Mollusca (The "Manihine" Expedition to the Gulf of Aqaba). Bull. Brit. Mus. (N.H.) Zool., 1 (8): 183-202, plt. 28-30.

Adres van de schrijver:

The Hebrew University of Jerusalem,
Department of Zoology,
Section Mollusca,
Jerusalem, Israel.